

T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

7/6288

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-149

06...13./2009

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : Başbakanlığın 28.01.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12-352 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Erzurum Milletvekili Zeki ERTUGAY' ın, 7/6288 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK

Cevabi yazı (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:

Başbakanlık

**ERZURUM MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ERTUGAY' IN
7/6288 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. Ülkemizde hava kirliliği iller itibariyle hangi değerlerdedir? Hangi illerimizde havadaki partikül ve kükürtdioksit miktarı, Hava Kalitesi Koruma Yönetmeliği'nde belirlenmiş standart değerler olan; kükürtdioksit için 250 mikrogram/m³, partikül madde için 200 mikrogram/m³ ile Dünya Sağlık Teşkilatı'nın standartları olan; kükürtdioksit için 150 mikrogram/m³, partikül madde için 75 mikrogram/m³ sınır değerlerinin ne kadar üzerindedir? Yani ne oranlarda hava kirliliğine maruzdur?

CEVAP 1. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğine göre partikül madde (PM) için kısa vadeli (24 saat için) sınır değer 300 µg/m³, kükürtdioksit (SO₂) için saatlik sınır değeri 900 µg/m³ olup, kısa vadeli (24 saat için) sınır değeri ise 367 µg/m³ dür. 2008 yılı Kasım ayında SO₂ bazında Erzurum ili 8 µg/m³ ile 44. sırada PM bazında ise 78 µg/m³ ile 33 sırada yer almaktadır. Bu sonuçlara göre Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde belirlenen Kısa Vadeli Sınır Değerleri (KVS) aşılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla ülke genelinde hava kalitesi ölçüm sonuçları değerlendirildiğinde; Yönetmelikte belirlenen sınır değerleri aşılmamıştır.

SORU 2. Hava kirliliğine maruz kalmış illerimiz için hangi tedbirler alınmaktadır? Şu ana kadar alınan tedbirlerin ne kadarı uygulanmıştır?

SORU 3. Düşük kalorili ve yüksek kükürtdioksit içeren kömürlerin dağıtımının yasaklanması ve kullanımı konusunda hangi tedbirler alınmıştır?

CEVAP 2,3. Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi (2008/11) tüm valiliklere gönderilmiş olup, konuyla alakalı olarak İl Mahalli Çevre Kurullarınca, Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirlenen esaslar doğrultusunda gerekli tedbirlerin alınması istenmiştir.

Kalitesiz ve kaçak kömür kullanımının önlenmesi ve etkin denetimlerin yapılması amacıyla (2006/19) sayılı Yetki Devri Genelgesi yayınlanmış ve İl Çevre ve Orman Müdürlüklerimizin yanı sıra çevre denetim birimini kurmuş olan; Büyükşehir, İl, İlçe Belediyelerine de yetki devri yapılmıştır. İl Müdürlüklerimizden kömür denetimlerinin sıklaştırılması ve gerekli önlemlerin alınması istenmiştir.

SORU 4. Coğrafi konumu itibariyle hava kirliliği problemine müsait olan ancak 90'lı yılların ortalarından itibaren alınan ciddi tedbirlerle ve doğal gazında gelmesiyle hava kirliliği problemini büyük ölçüde aşmış olan Erzurum'da, bu yıl yaşanan yoğun hava kirliliğinin sebepleri nelerdir? Bunda dar gelirli ailelere dağıtılan kalitesiz ve düşük kalorili kömürlerin ne kadar etkisi vardır?

CEVAP 4. Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin 31 Aralık 2008 tarihli ve 27097 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2008/14488 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 3.madde 3. fıkrasında "Dağıtılacak kömürün niteliği Çevre ve Orman Bakanlığınca yayınlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğine uygun olacaktır."denilmektedir. Söz konusu Yönetmelikte kirlilik gruplarına göre il ve ilçelerin kullanacakları kömür özellikleri ve nerelerde kullanılacakları bellidir.

SORU 5. 1995 yılında, 1995/3 nolu mahalli Çevre Kurul Kararı'yla kalitesiz yerli kömür kullanımının yasaklandığı (alt ısı değeri 5000 kcal/kg'ın altındaki kömürlerin şehre girişi ve kullanımı yasaklanmıştır.) Erzurum'da, 2008 yılında ne kadar kömür dağıtılmıştır? Bu kömürlerin ısı değeri, partikül miktarı, kükürtdioksit miktarı ne kadardır?

CEVAP 5. Erzurum İl Merkezinde Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından bedelsiz olarak dağıtılan kömür miktarları yıllar itibariyle aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Erzurum ilinde yıllara göre dağıtılan kömür miktarı:

YILLAR	KİŞİ SAYISI	KÖMÜR MİKTARI(TON)
2004	10.000	10.000
2005	13.333	20.000
2006	12.000	18.000
2007	10.975	21.950
2008	12.487	24.000

SORU 6. Şayet standartlara uygun olmayan, düşük kaliteli kömür dağıtılmışsa şu ana kadar ne tür tedbirler alınmıştır? Ne tür işlemler yapılmıştır?

SORU 7. Artan doğal gaz fiyatları ve yüksek fiyattan satılan ithal kömürü alamayacak durumda olan, zorunlu olarak kaçak kömüre ve diğer ısınma yöntemlerine yönelen kişi ve kuruluşların mağduriyetinin giderilmesi için Hükümet olarak ne gibi önlemler düşünüyorsunuz? Isınma giderlerinin, halkın ve dar gelirlinin belini bükmediği, en büyük harcama kalemini oluşturduğu Erzurum'da her hangi bir destekleme düşünüyor musunuz?

CEVAP 6; 7. Yukarıda da belirtildiği üzere; fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında; Erzurum ilinde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından dağıtılan kömürlerden, İl Müdürlüğünce numune alınıp analiz yaptırılmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu kömürlerin analiz sonuçları ve yönetmelikte belirlenen kömür özellikleri yer almaktadır.

Yerli Kömürlerin Özellikleri	1.Grup Kirliliğin Kullanacakları Kömür Özellikleri	Erzurum S.Y.D.V Kömür Analiz Sonuçları
Toplam Kükürt (kuru bazda)	%2 (maks)	%1,21
Alt Isıl Değer (orjinalde)	400(-200) kcal/kg (min)	4454 kcal/kg
Toplam Nem (satışa sunulan)	%25 (maks)	%17,2
Kül (kuru bazda)	%25 (maks)	%17,11

Bu sonuçlara göre Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından dağıtılan kömürlerin Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği standartlarına uygun olduğu görülmektedir.

Erzurum'da ısınmada %70 kömür ve %30 doğalgaz kullanılmaktadır. Erzurum'da kullanılan kömürün %13'ü Vakıf kömürüdür. Toplam doğalgaz abone olması gereken: 86 000, şu an doğal gaz abone sayısı:46 550 %52 oranında doğalgaza abone olunmuştur.

SORU 8. İktidarınız döneminde Çevre İl Müdürlükleri'nin aktif ve verimli olarak çalışamaz hale geldiği bilinmektedir. Erzurum'da 1978'den beri faaliyet gösteren Atatürk Üniversitesi Çevre Sorunlarını Araştırma Merkezi Müdürlüğü'ne ait 6 ölçüm istasyonu atıl haldedir. Ancak İl Hıfzısıhha Müdürlüğü ve Çevre İl Müdürlüğü'nün modernizasyon çalışmaları gibi suni gerekçelerle ölçüm yapmadığı da ifade edilmektedir. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz? Burada hayati ve çok önemli olan bu sorunun, kamuoyunun dikkatinden kaçırılması gibi bir sebebe dayandığı doğrudur?

CEVAP 8. Bilindiği üzere ülkemizde hava kalitesi ile ilgili ölçümler kükürtdioksit(SO₂) ve partikül madde (PM) bazında 1986 yılından itibaren Sağlık Bakanlığı tarafından yarı-otomatik cihazlarla yapılmakta idi. Bakanlığımız tarafından 2005 yılından itibaren hava kalitesi ölçüm ağı oluşturulması çalışmasına başlanmış her ilde bir tane ve bazı ilçelerde olmak üzere toplam 111 adet tam otomatik hava kalitesi ölçüm istasyonu 2007 yılı itibariyle kurulmuştur.

Bakanlığımızca 2006 yılında Erzurum iline kurulan ve iki parametre (kükürtdioksit ve partiküler madde) ölçümünü yapan 1 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. İstasyonlarda oluşan arızalara zamanında müdahale etmek ve gerekli bakımların yapılması için bakım-onarım ihalesi yapılmış olup; ihaleyi alan yüklenici firma, söz konusu arızalar en kısa sürede giderilmektedir.

Atatürk Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Merkezi ve Hıfzısıhha Bölge Müdürlüğü tarafından kullanılan hava kalitesi ölçüm cihazları, aktif örnekleyici nitelikte olup, otomatik analizörler (Bakanlığımız cihazları) gibi yüksek performanslı cihazlar kapsamında değerlendirilmemektedirler. 2006 ve 2008 yılları arasında Bakanlığımız cihazı ile bu cihazlar ölçümlere birlikte devam etmiş, neticesinde aynı noktada ölçüm yapılmasına rağmen Hıfzısıhha ve Atatürk Üniversitesine ait cihazlardan alınan verilerin Bakanlığımız istasyonundan alınan verilerden çok farklı olduğu görülmüştür. Bu cihazlar partikül maddeyi Bakanlığımız cihazına nazaran 1/3'e varan oranlarda çok düşük, SO₂'de ise tam tersi yüksek olarak ölçmüştür. Ayrıca bu cihazlara ait TSE v.b. bir kuruluştan alınan bir kalite belgesi de bulunmamaktadır.

SORU 9. Doğalgazın Erzurum'a geldiği 2005 yılında Erzurum'daki kükürtdioksit oranı 120 mikrogram/m³ idi. %50'lere ulaşan doğalgaz kullanımına rağmen kükürtdioksit oranının 100 mikrogram/m³'ün altına düşmesi gerekirken aldığımız bilgilere göre 600 mikrogram/m³'e ulaşmıştır. Buda insanların ölüm teneffüs ettiği anlamına gelmektedir. Bu acil durumun ortadan kaldırılması için almış olduğunuz önlemler nelerdir?

CEVAP-9: 2005 yılından 2008 yılına kadar Erzurum ilinin kış dönemi kükürtdioksit(SO₂) ve partikül madde (PM₁₀) değerleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ERZURUM İLİ KIŞ DÖNEMİ KÜKÜRTDİOKSİT(SO ₂) VE PARTİKÜL MADDE (PM ₁₀) DEĞERLERİ		
YILLAR	SO ₂ (µg/m ³)	PM (µg/m ³)
2004-2005 VERİLERİ	144,7	102,7
2005-2006 VERİLERİ	116,2	76
2007-2008 VERİLERİ	115	36
2008 KASIM VERİLERİ	8	78
2008 ARALIK VERİLERİ	83	*

* Ölçüm değerleri 21 günlük olduğundan dikkate alınmamıştır.

SORU 10. Yaşanan hava kirliliğinin giderilmesi veya en aza indirilmesi için sorumlu Bakanlık olarak Erzurum Büyükşehir Belediyesi ve diğer kurumlarla birlikte kalıcı ortak bir acil eylem planınız var mıdır?

CEVAP 10. Bakanlığımızca yayınlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin, 31'inci maddesi kapsamında gerekli tedbirler alınmaktadır.